

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 października 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Jarząbek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 października 2021 r.

w Warszawie

sprawy M. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia postojowego

na skutek odwołania M. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 28 stycznia 2021 r. znak (...)

z dnia 28 stycznia 2021 r. znak(...)

z dnia 28 stycznia 2021 r. znak (...)

- zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że stwierdza, że M. D. nie jest zobowiązany do zwrotu pobranego świadczenia postojowego w kwotach po 425,35 (czteryście dwadzieścia pięć 35/100) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.

Sygn. akt VII U 285/21

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na mocy trzech decyzji z 28 stycznia 2021 r. znak: (...), znak: (...) oraz znak: (...) na podstawie art. 15 z ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych i wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 374) w związku z art. 84 ust. 8-8e ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 423 ze zm.) zobowiązał M. D. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń postojowych wypłaconych w kwotach po 425,35 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, liczonymi od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu wypłaty świadczenia postojowego do dnia zwrotu. W uzasadnieniu wszystkich trzech decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych podniósł, że świadczenia postojowe za miesiące czerwiec, lipiec i sierpień 2020 r. zostały wypłacone w zawyżonej wysokości. Organ rentowy wyjaśnił, że wnioski o świadczenie postojowe w imieniu ubezpieczonego zostały złożone przez płatnika składek (...), w których płatnik wykazał przychody z miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku w nieprawidłowej wysokości. Na podstawie tych wniosków, Zakład wypłacił świadczenia w kwotach po 2.080,00 zł, zamiast 1.654,65 zł wobec, czego różnica w wysokości po 425,35 zł jest świadczeniem nienależnie pobranym. Wobec tego, organ rentowy uznał, że ubezpieczony jest zobowiązany do zwrotu

nienależnie pobranego świadczenia w ww. kwocie za trzy miesiące, tj. od czerwca do sierpnia 2020 r. (decyzje ZUS z dnia 28 stycznia 2021 r. – nienumerowane karty a.s. oraz akt o sygn. VII U 287/21 i VII U 286/21).

W dniu 10 lutego 2021 r. ubezpieczony **M. D.** złożył odwołanie od decyzji z dnia 28 stycznia 2021 r., znak: (...). Ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i zwolnienie go z obowiązku zwrotu spornej kwoty, podnosząc, że przyczyną jest niewłaściwe i błędne przyjęcie przez organ rentowy dat, w jakich zostały złożone wnioski o świadczenie postojowe. W ocenie ubezpieczonego datą złożenia wniosku o przyznanie świadczenia przez osobę uprawnioną jest data jego złożenia u zleceniodawcy jako pośrednika. Przekazanie wniosku do ZUS przez zleceniodawcę ma już wyłącznie charakter formalno-techniczny. Czynność ta nie jest więc datą złożenia wniosku, gdyż wniosek został złożony wcześniej w chwili jego dostarczenia przez osobę uprawnioną do przekazania, którą jest zleceniodawca. Przeciwna interpretacja nie znajduje oparcia w przepisach ustawy o tarczy antykryzysowej. Ubezpieczony stwierdził, że płatnik składek przedstawił wniosek o przyznanie świadczenia postojowego w miesiącu czerwcu (w miesiącu poprzedzającym przychód wyniósł 0,00 zł), tymczasem wniosek do zleceniodawcy został złożony w miesiącu kwietniu (w miesiącu poprzedzającym przychód wyniósł 1.654,65 zł). Jego zdaniem to ta druga data, a więc data złożenia wniosku do zleceniodawcy jest miarodajna dla oceny, czy spełnia on przesłanki do przyznania prawa do świadczenia postojowego (odwołanie z dnia 10 lutego 2021 r. k. 3-5 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 3 marca 2021 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uzasadniając swe stanowisko, organ rentowy podniósł, że podstawową kwestią sporną w niniejszej sprawie jest określenie daty złożenia wniosku o świadczenie, implikującej zakres danych niezbędnych do ustalenia istnienia prawa do świadczenia postojowego. Zgodnie z interpretacją zleceniodawcy datą złożenia wniosku jest bowiem dzień złożenia wniosku przez zleceniobiorcę do zleceniodawcy. W ocenie organu rentowego jest to interpretacja błędna, a w sprawie należy odwołać się do norm regulujących postępowanie administracyjne. Zgodnie z art. 61 § 3 k.p.a. datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej. Zatem to data złożenia wniosku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jako podmiotu umocowanego do rozpatrywania wniosków i ustalania prawa do świadczenia determinuje zakres informacji jaki należy wskazać w treści wniosku. W ocenie organu rentowego data złożenia wniosku przez osobę wykonującą umowę cywilnoprawną do zamawiającego lub zleceniodawcy nie ma znaczenia dla organu rentowego. Istotna jest data złożenia wniosku przez zamawiającego lub zleceniodawcę do organu rentowego. W realiach niniejszej sprawy zleceniodawca uznał, że wiąże go data złożenia wniosku przez zleceniobiorcę do zleceniodawcy, wobec czego wykazał przychód uzyskany przez zleceniobiorcę w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku do zleceniodawcy a nie w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku przez zleceniodawcę do Zakładu. Zatem zamiast prawidłowej kwoty 0,00 złotych (w miesiącu maju ubezpieczony nie uzyskał żadnego przychodu – co jest okolicznością niesporną) płatnik wskazał kwotę 1.654, 65 zł. Wskutek powyższego, organ przyznał odwołującemu świadczenie w wysokości 80% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego w 2020 r., zamiast kwoty odpowiadającej wynagrodzeniu z tytułu wykonywania umowy cywilnoprawnej. Różnica pomiędzy kwotą 2.080,00 zł, a kwotą 1.654,65 zł jest zatem świadczeniem nienależnie pobranym, zgodnie bowiem z art. 15 *z* ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. za nienależnie pobrane świadczenie postojowe uważa się świadczenie wypłacone w kwocie wyższej niż należna (odpowiedź na odwołanie z dnia 3 marca 2021 r. k. 8-9 a.s.).

W dniu 10 lutego 2021 r. ubezpieczony **M. D.** złożył odwołanie od decyzji z 28 stycznia 2021 r. nr: (...) i nr: (...)W uzasadnieniu ubezpieczony powołał argumentację, którą zaprezentował w odwołaniu od decyzji nr: (...). W odpowiedziach na odwołania z dnia 3 marca 2021 r. organ rentowy wniósł o ich oddalenie. Na podstawie art. 219 k.p.c. Sąd Okręgowy połączył sprawy o sygn. akt VII U 286/21 i VII U 287/21 celem ich łącznego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia ze sprawą niniejszą (odwołania z dnia 10 lutego 2021 r. k. 2-4, odpowiedzi na odwołania k. 6-7, zarządzenia z dnia 23 kwietnia 2021 r. k. 9, k. 10 – akta spraw o sygn. VII U 286/21 i VII U 287/21).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony M. D. zawarł w dniu 20 stycznia 2020 r. umowę zlecenia nr: (...) z (...) Sp. z o.o. w W., na mocy której zobowiązał się do wykonywania zleconych czynności w kawiarni prowadzonej przez zleceniodawcę. Umowa została

zawarta na okres do dnia 19 kwietnia 2020 r., a następnie była przedłużana na kolejne miesiące (umowa zlecenia nr (...) – nienumerowana karta akt organu rentowego).

We wniosku o świadczenie postojowe w związku z przeciwdziałaniem skutkom wywołanym (...)19 z dnia 30 kwietnia 2020 r. dla umów cywilnoprawnych, wskazano, że (...) Sp. z o.o. w W. łączy umowa zlecenia z dnia 20 stycznia 2020 r., nastąpiło ograniczenie wykonywania umowy, miesięczny przychód, który wynika z umowy to 1.654,65 zł, przychód osiągnięty w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku wyniósł 1.654,65 zł. Ubezpieczony oświadczył zleceniobiorcy, że nie podlega ubezpieczeniu z innego tytułu, wysokość uzyskanych przychodów z innych umów cywilnoprawnych w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku wynosi 0,00 zł. Wniosek wpłynął do ZUS w dniu 5 czerwca 2020 r. (wniosek z 30 kwietnia 2020 r. – nienumerowana karta organu rentowego).

W dniu 26 czerwca 2020r. do organu rentowego wpłynął kolejny wniosek o świadczenie postojowe na dalszy okres. Wniosek został złożony przez zleceniobiorcę do płatnika składek w kwietniu 2020 r. Przychód wnioskodawcy za marzec 2020 r. wyniósł 1.654,65 zł, natomiast za maj 2020 r. wyniósł 0,00 zł (wniosek z 26 czerwca 2020 r. – nienumerowana karta a.r. – akta sprawy o sygn. VII U 286/21).

W dniu 5 lipca 2020r. do organu rentowego wpłynął kolejny wniosek o świadczenie postojowe na dalszy okres. Wniosek został złożony przez zleceniobiorcę do płatnika składek w kwietniu 2020 r. Przychód wnioskodawcy za marzec 2020 r. wyniósł 1.654,65 zł, natomiast za maj i czerwiec 2020 r. wyniósł 0,00 zł (wniosek z 26 czerwca 2020 r. – nienumerowana karta a.r. – akta sprawy o sygn. VII U 287/21).

Przy przyjęciu, że wnioski o świadczenie postojowe zostały złożone w kwietniu 2020 r. świadczenia wnioskodawcy nie byłyby nienależne (okoliczność przyznana przez organ rentowy).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach niniejszej sprawy, a także aktach o sygn. VII U 286/21 i VII U 287/21 oraz w aktach rentowych odwołującego. Zdaniem Sądu powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy zważyć, że zgodnie z art. 148¹ § 1 kodeksu postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 11) sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Analizując treść złożonych przez strony i zgromadzonych w aktach rentowych dokumentów, Sąd uznał, że okoliczności faktyczne nie były w sprawie sporne. Spór nie dotyczył faktów lecz prawa, wobec czego Sąd na podstawie art. 148¹ § 1 k.p.c. uznał, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym.

Prawo do świadczenia postojowego wynika z ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (poz. 374). Świadczenie to przysługuje, gdy w następstwie wystąpienia (...)19 doszło do przestoju w prowadzeniu działalności odpowiednio przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą albo przez zleceniodawcę lub zamawiającego, z którymi została zawarta umowa cywilnoprawna w rozumieniu art. 15zq ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy covidowej. Zgodnie z art. 15zq ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, osobie wykonującej umowę agencyjną, umowę

zlecenia, inną umowę o świadczenie usług, do której zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowę o dzieło przysługuje świadczenie postojowe.

Osobie wykonującej umowę cywilnoprawną świadczenie postojowe przysługuje, jeżeli:

- 1) umowa cywilnoprawna została zawarta przed dniem 1 kwietnia 2020 r.
- 2) przychód z umowy cywilnoprawnej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o świadczenie postojowe, nie był wyższy od 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku;
- 3) nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu (ust. 5).

Zgodnie z treścią art. 15 zs ustawy covidowej, ustalenie prawa do świadczenia postojowego następuje na wniosek osoby, o której mowa w art. 15zq ust. 1, zwanej dalej „osobą uprawnioną”, składany do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ust. 1). W przypadku osoby wykonującej umowę cywilnoprawną wniosek składany jest za pośrednictwem odpowiednio zleceniodawcy lub zamawiającego. Oznacza to, że wniosek pochodzi od zleceniobiorcy, a jedynie jego „przekazicielem” jest płatnik - w tym przypadku zleceniodawca. Odpowiednio zleceniodawca lub zamawiający załącza do wniosku:

1) oświadczenie potwierdzające:

- a) niedojście do skutku lub ograniczenie wykonywania umowy cywilnoprawnej z powodu przestoju w prowadzeniu działalności, o którym mowa w art. 15zq ust. 3;
- b) datę zawarcia i wysokość wynagrodzenia z tytułu umowy cywilnoprawnej,
- c) uzyskanie przez osobę wykonującą umowę cywilnoprawną w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o świadczenie postojowe, przychodu nie wyższego niż 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku;
- d) otrzymanie oświadczenia od osoby wykonującej umowę cywilnoprawną, że nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu i o wysokości uzyskanych przychodów z innych umów cywilnoprawnych;

2) kopię umów cywilnoprawnych.

Jak wynika z regulacji pkt d), to zleceniobiorca składa oświadczenie o niepodleganiu ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu i o wysokości uzyskanych przychodów z innych umów cywilnoprawnych.

W ocenie Sądu Okręgowego więc data takiego oświadczenia, a więc jednocześnie wniosku osoby ubiegającej się o świadczenie jest decydująca przy ocenie uprawnienia do świadczenia postojowego. Według tej daty organ rentowy winien badać, czy ubiegający się o świadczenie podlega, czy też nie tym ubezpieczeniom. W tym dniu bowiem ubezpieczony składa oświadczenie o określonej treści, pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia. Składa więc wniosek do zleceniodawcy, który następnie przekazuje wniosek do organu rentowego, a więc w istocie wykonuje czynność o charakterze technicznym. Ubezpieczony nie ma przy tym żadnego wpływu na to, w jakim terminie wniosek zostanie przekazany do organu rentowego. A obowiązująca w tamtym okresie czasu regulacja nie dawała możliwości składania wniosku bezpośrednio przez ubezpieczonego. Wniosek mógł zostać złożony wyłącznie w formie dokumentu elektronicznego za pomocą profilu informacyjnego utworzonego w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo wykorzystując sposób potwierdzania

pochodzenia oraz integralności danych udostępniony bezpłatnie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w systemie teleinformatycznym. Tylko i wyłącznie w przypadku odmowy złożenia wniosku przez zleceniodawcę w sposób wskazany w treści art. 15zs ust. 2, osoba uprawniona, która jest zleceniobiorcą, może złożyć wniosek o świadczenie postojowe do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, która to sytuacja nie zachodzi jednak w niniejszej sprawie.

Przyjmując interpretację organu rentowego, przekazanie wniosku z opóźnieniem narażałoby ubezpieczonego na kolejne konsekwencje, albowiem w związku z upływem czasu, jego oświadczenie co do braku innego tytułu do ubezpieczenia mogłoby okazać się nieaktualne. Przedstawienie przez płatnika składek wniosku do organu rentowego z opóźnieniem, nie może wywoływać negatywnych konsekwencji dla rzeczywistego uprawnionego, gdyż w momencie złożenia wniosku nie ma on wpływu na jego dalszy los.

Skoro zatem w niniejszym postępowaniu płatnik - zleceniodawca w dniach 5 czerwca 2020 r., 26 czerwca 2020 r. oraz 5 lipca 2020 r. dostarczył do ZUS wnioski ubezpieczonego o ustalenie prawa do świadczenia postojowego, złożone przez niego w kwietniu 2020 r., to według tej daty należy dokonać oceny przesłanek prawa do świadczenia, w tym wysokości osiąganego przechodu w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku, w tym przypadku w marcu 2020 r. W konsekwencji, nieuprawniony pozostaje wniosek zawarty w zaskarżonej decyzji, że we wnioskach został wskazany przychód z nieprawidłowego miesiąca, a tym samym, że wnioskodawca pobrał nienależne świadczenia w rozumieniu art. 15 zx ust. 2 pkt 3 ustawy covidowej (świadczenie wypłacone w kwocie wyższej niż należna).

Mając na względzie powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że wnioskodawca nie ma obowiązku zwrotu pobranych świadczeń postojowych w kwotach po 425,35 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.